

بررسی روند پنج ساله وضعیت تحصیلی دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد و مقایسه آن با دانشجویان غیر شاهد دانشگاه (۱۳۸۹-۱۳۸۴)

محمد حسن لطفی^۱، جواد وطنی ستوده^{۲*}، محمدرضا حیدری^۳

چکیده

مقدمه: با توجه به نقش دانشگاه‌ها در تربیت نیروی متعهد و متخصص مورد نیاز جامعه، بررسی وضعیت نظام آموزشی و آگاهی از نقاط قوت، ضعف و کاستی‌ها در فرآیند تحصیل دانشجویان یکی از اهداف مهم برای نیل به اهداف عالی انقلاب اسلامی می‌باشد. در این راستا فرزندان معظم شهداء و ایثارگران با ورود به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور استراجه بخش جهاد مقدس در سنگر علم و دانش می‌باشند که بررسی روند وضعیت تحصیلی آنان در مقاطع مختلف زمانی می‌تواند منجر به قضاوت دقیق از پیشرفت علمی این عزیزان باشد. طراحی و اجرای برنامه‌های مناسب یک امر ضروری است. مطالعه‌ی حاضر با هدف بررسی روند پنج ساله وضعیت تحصیلی دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد و مقایسه آن با دانشجویان غیر شاهد دانشگاه انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه بصورت مقطعی روی ۹۵۹ دانشجوی شاهد و ایثارگر و ۷۷۰ دانشجوی غیر شاهد دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد و به منظور بررسی روند ۵ ساله وضعیت تحصیلی دانشجویان شاهد دانشگاه (۱۳۸۴-۸۹) و مقایسه آن با دانشجویان غیر شاهد که از نظر جنسی و رشته تحصیلی با آنها همسان شده بودند صورت گرفت. اطلاعات دموگرافیک و تحصیلی دانشجویان هر دو گروه از سیستم سما دانشگاه و پرونده دانشجویی آنها جمع‌آوری و در پرسشنامه محقق ساخته ثبت گردید. معدل تحصیلی به عنوان متغیر پیامد در نظر گرفته شد که بصورت ترم به ترم و سال به سال و از ابتدای سال تحصیلی ۸۴ بین دو گروه مورد بررسی و مقایسه قرار گرفت. آزمون‌های آماری Student t-test و Repeated ANOVA جهت آنالیز و مقایسه دو گروه و با سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد استفاده قرار گرفت. نتایج: مطالعه روند معدل دانشجویان شاهد در طول پنج سال (۱۰ ترم تحصیلی) نشان داد که از نظر آماری ارتقاء معناداری یافته است به طوریکه از ۱۴/۶۸ در سال ۸۴ به ۱۵/۴۴ در سال ۸۹ رسیده است. میانگین و انحراف معیار معدل کل دانشجویان غیر شاهد (15/94(2/7) در مقایسه با معدل دانشجویان شاهد (15/20(1/86) مقداری بیشتر بود ($p < 0.05$) لیکن مقایسه نقطه به نقطه معدل ۱۰ ترم تحصیلی دانشجویان دو گروه نشان داد که در ۵ ترم هیچگونه تفاوت معنادار آماری بین میانگین معدل آنها وجود ندارد و در بقیه ترم‌های تحصیلی تفاوت در حد متوسط ۵/۵ معدل بوده است. مقایسه میانگین‌ها بر حسب جنسیت در دو گروه نیز نتایج مشابهی را نشان داد. نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه نشان داد که فاصله معدل دانشجویان دو گروه در حد ۵/۵ معدل بوده و علیرغم معنادار بودن آماری این فاصله، می‌توان گفت که از نظر ملاک‌ها و معیارهای آموزشی تفاوت یاد شده قابل توجه نمی‌باشد و روز به روز این تفاوت‌ها به سمت کم شدن پیش می‌رود.

واژه‌های کلیدی: دانشجویان، علوم پزشکی، شاهد و ایثارگر، روند، آموزشی، یزد

۱- دانشیار، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و بهداشتی و درمانی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

۲- دبیر ستاد شاهد و ایثارگر دانشگاه علوم پزشکی و بهداشتی و درمانی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

۳- کارشناس آموزش معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و بهداشتی و درمانی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

* (نویسنده مسئول): تلفن: ۰۹۱۷۹۸۲۸۲۴۶، ۰۳۵۳۶۲۸۵۴۰۴، پست الکترونیکی: shahid.yazd@gmail.com

مقدمه

از آنجاییکه انقلاب اسلامی بر خلاف انقلاب‌های دیگر اصالتاً انقلابی با رویکردهای والای معنوی و نه صرفاً یک انقلاب مادی بوده است بنابراین توجه به طلایه‌داران و حماسه‌سازان، حرکت ارزشی نوینی را در سر لوحه برنامه‌های زیر بنایی خود قرار داده است. در این راستا تربیت نیروهای متعهد و متخصص که یکی از ارکان مهم این برنامه‌ها برای نیل به اهداف عالی انقلاب اسلامی می‌باشد، از جایگاه و اهمیت ویژه برخوردار می‌باشد ورود فرزندان معظم شاهد و همچنین دلاور مردان صحنه‌های دفاع مقدس و یادگاران آنان به دانشگاه و مؤسسات آموزش عالی کشور، توجه دو چندان را در استمرار این جهاد مقدس در سنگر علم و دانش طلب می‌نماید. همچنین در راستای تحقق فرمان حضرت امام خمینی (ره) مبنی بر لزوم رسیدگی به امور تحصیلی یادگاران گرانقدر شاهد و با عنایت به تأکیدات مقام معظم رهبری جهت تربیت فرهیختگانی مدیر و متخصصانی متقی که ریشه در تبار خونین انقلاب اسلامی دارند مورد تأکید مسئولین آموزشی کشور قرار گرفته است.

دانشجوی شاهد و ایثارگر به فرزندان و همسران (شهید، مفقود الاثر، آزاده، جانباز ۲۵٪ و بالاتر) و آزاده با حداقل شش ماه سابقه اسارت و جانباز ۲۵٪ و بالاتر و رزمنده با حداقل شش ماه متوالی یا نه ماه متناوب سابقه حضور داوطلبانه در جبهه می‌گویند.

در راستای تقویت بنیه علمی و شکوفائی علمی فرهنگی این عزیزان ستاد شاهد و ایثارگر دانشگاه اجرای طرح استاد مشاور را در تمامی دانشکده‌های تحت پوشش خود به اجرا در آورده است که در این راستا در هر دانشکده به تعداد حداقل ۱۵ نفر یک استاد مشاور انتخاب گردیده است که در طول یک ترم دو جلسه با حضور تمامی دانشجویان تحت پوشش استاد مشاور دانشکده مربوطه برگزار می‌گردد؛ و مشکلات و ارائه راهکارهای مناسب جهت دانشجویان مصوب و به مرحله اجرا درمی‌آید.

شرایط فعلی تحصیلی دانشجویان شاهد و ایثارگر در دانشگاه‌های کشور از سطح قابل قبول علمی و فرهنگی برخوردار است و اختلاف چندانی با دانشجویان غیر شاهد و ایثارگر وجود ندارد؛ و در شرایط فعلی این عزیزان در دانشگاه شهید صدوقی یزد از رتبه علمی بسیار خوب دارا می‌باشند که هرساله نفرات نمونه کشوری از بین این عزیزان انتخاب می‌گردند.

مهم‌ترین شاخص عملکرد دانشگاه، یادگیری دانشجویان است. برای سنجش یادگیری دانشجویان می‌توان از وضعیت تحصیلی آنها استفاده کرد. تبیین عملکرد تحصیلی برای برنامه ریزان دانشگاه این توانایی را فراهم می‌کند تا بتوانند برای بهبود کارکرد دانشگاه راهبردهایی را پیش‌بینی کنند (۱).

یکی از ارکان ضروری و اجتناب ناپذیر بهبود کیفیت نظام آموزشی دانشگاه‌ها، ارزشیابی مداوم وضعیت تحصیلی دانشجویان در دوره‌های مختلف است (۲). وضعیت تحصیلی دانشجویان، به پیشرفت یا افت تحصیلی وی گفته می‌شود که به منزله میزان موفقیت دانشجویان در کسب مهارت‌های علمی و تخصصی است (۳). نظام آموزشی هر کشور دارای سیر تکاملی ویژه‌ای است که تحت تأثیر عوامل تاریخی، جغرافیایی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و مسائل خاص فرهنگی آن کشور قرار دارد. به اعتقاد صاحب نظران یکی از بهترین روش‌ها برای ایجاد و حفظ نظام آموزشی خوب تربیت افراد کارآمد و متخصص است. از این رو افزایش کیفیت نظام آموزشی به‌عنوان اثرگذارترین عامل در توسعه کشورها محسوب می‌شوند.

یکی از مشکلات شایع نظام آموزشی در بسیاری از کشورهای جهان، پدیده‌ی افت تحصیلی است که زبان‌های علمی، فرهنگی و اقتصادی زیادی متوجه دولت‌ها و خانواده‌ها می‌کند. تلاش برای شناسایی عوامل مهم در پیشرفت تحصیلی و ارایه‌ی راهبردها و انجام اقداماتی در جهت کاهش خسارات ناشی از افت تحصیلی، مستلزم تحقیقات بسیار در این زمینه است. یکی از ابعاد پیشرفت

علمی در خصوص پیشرفت تحصیلی دانشجویان- پژوهش حاضر، با هدف بررسی وضعیت تحصیلی دانشجویان شاهد و ایثارگر شاغل در دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در مقایسه‌ی آنان با وضعیت تحصیلی دانشجویان عادی و غیر شاهد شاغل در دانشگاه انجام شده است.

روش بررسی:

این مطالعه به صورت مقطعی روی ۹۵۹ دانشجوی شاهد و ایثارگر و ۷۷۰ دانشجوی غیر شاهد دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد و به منظور بررسی روند ۵ ساله وضعیت تحصیلی دانشجویان شاهد دانشگاه (۸۹-۱۳۸۴) و مقایسه آن با دانشجویان غیر شاهد دانشگاه که از نظر جنسی و رشته تحصیلی با آنها همسان شده‌اند پرداخته است. جامعه این پژوهش را کلیه دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه و به همین تعداد دانشجویان غیر شاهد تا ۵ سال بوده است. در این پژوهش به دلیل محدود بودن جامعه، نمونه‌گیری صورت نگرفت و داده‌ها در قالب سرشماری جمع آوری شد.

معدل تحصیلی دانشجویان به عنوان متغیر پیامد در نظر گرفته شد که به صورت ترم به ترم و سال به سال و از ابتدای سال تحصیلی ۸۴ بین دو گروه مورد بررسی و مقایسه گردید. اطلاعات دموگرافیک و تحصیلی دانشجویان هر دو گروه از سیستم سما دانشگاه و پرونده دانشجویی آنها جمع آوری و در پرسشنامه محقق ساخته ثبت شده است. روش نمونه‌گیری به صورت سرشماری است؛ که کلیه دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه و به همین تعداد دانشجویان غیر شاهد وارد مطالعه شده و تا ۵ سال مورد مقایسه گرفت و در نهایت روند ۵ ساله تحصیلی آنان مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

روش نمونه‌گیری به صورت سرشماری می‌باشد بطوریکه کلیه دانشجویان شاهد دانشگاه که در مهرماه سال ۱۳۸۴ مشغول به تحصیل بوده‌اند وارد مطالعه شده و به همان تعداد دانشجویان غیر شاهد که از نظر جنس و رشته تحصیلی همسان دانشجویان شاهد می‌باشند وارد

در آموزش عالی، پیشرفت تحصیلی است که مفهوم آن معلومات یا مهارت‌های اکتسابی عمومی یا خصوصی در موضوع درسی است که معمولاً به وسیله‌ی آزمایش‌ها یا نشانه‌ها یا هر دو- که اساتید برای دانشجویان وضع می‌کنند- اندازه‌گیری می‌شود (۴).

آموزش عالی، همواره با مشکلاتی در زمینه‌ی محدودیت‌های آموزش و پژوهش روبه‌رو بوده است و تحقق اهداف از پیش تعیین شده تا حد زیادی بستگی مستقیم به میزان موفقیت دانشجویان دارد. دانشجویان، بنا به دلایلی، از امکانات آموزشی و پژوهشی به‌طور یک‌سان برخوردار نیستند؛ به طوری که در بیشتر دانشگاه‌ها، همه‌ساله دانشجویانی وجود دارند که به دلیل عدم موفقیت در تحصیل، با مشکلاتی روبه‌رو هستند (۵).

از طرف دیگر، با توجه به اختصاص درصدی از ظرفیت دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی عالی به سهمیه‌ی شاهد و ایثارگران و نیز با وجود پیش‌بینی حد نصاب نمره برای استفاده از سهمیه، همواره این سؤال وجود داشته است که آیا کسانی که با استفاده از این سهمیه وارد دانشگاه می‌شوند، به لحاظ علمی و آموزشی با سایر دانشجویان برابر هستند؟ در دو دهه اخیر موضوع تاثیر والدین و خانواده بر تحول وضعیت تحصیلی، انگیزش، عاطفی و اجتماعی دانشجویان مورد توجه بسیاری از پژوهشگران قرار گرفته است که نتایج این تحقیقات در مجموع حاکی از تاثیر گسترده خانواده در جنبه‌های مختلف زندگی دانشجویان است.

از طرف دیگر، مرور متون روان‌شناسی در دهه‌ی اخیر، بیان‌گر تأکید فراوان بر نقش پدر در تربیت فرزندان و اثرات سوء ناشی از عدم حضور وی در خانواده می‌باشد. این مشکل عاطفی تربیتی، یکی از پی‌آمدهای جنگ تحمیلی عراق علیه ایران در اثر شهادت، اسارت و جانبازی تعداد زیادی از عزیزان پاک این مرز و بوم و نبود نعمت پدر در کانون گرم خانواده بوده است.

با توجه به ضرورت شناسایی مسایل فرزندان شاهد و ایثارگر- به‌ویژه مشکلات تحصیلی آنان و نبود اطلاعات

مطالعه شده و مقایسه میانگین معدل بین دو گروه به صورت ترم به ترم و سال به سال صورت گرفته شد این مقایسات تا ۵ سال (ابتدای مهر ۱۳۸۹) ادامه خواهد یافت و در نهایت روند تحصیلی ۵ ساله آنها مقایسه گردید.

اطلاعات مورد نیاز مطالعه شامل مشخصات دموگرافیک دانشجویان هر دو گروه شامل سن، جنس، محل سکونت و محل اقامت آنها به همراه دانشکده محل تحصیل و معدل سنوات تحصیلی ۵ سال اخیر آنها (۸۹-۸۴) خواهد بود که از پرونده تحصیلی و دانشجویی دانشجویان که در سیستم سماء و ستاد شاهد وایتارگر ذخیره گردیده استخراج شده و در پرسشنامه محقق ساخته ثبت گردید. پس از جمع آوری داده‌ها و انجام کنترل‌های لازم، اطلاعات وارد کامپیوتر شده و با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS و با بکارگیری آمارهای توصیفی مانند میانگین، انحراف معیار، درصد و نسبت و همچنین آزمون‌های مناسب آماری مانند Student t - test، Repeated، One way - Two ways ANOVA، Anova مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و سطح معناداری ۰/۵٪ جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات، مد نظر قرار گرفته شد.

یافته‌ها :

مطابق جدول شماره ۱، در همه ترم‌های تحصیلی که میانگین معدل دانشجویان دو گروه با یکدیگر مقایسه گردیده‌اند دانشجویان آزاد دارای میانگین معدل بیشتر از دانشجویان شاهد بوده‌اند اگر چه در پنج ترم اول (بهمن ۸۴ لغایت بهمن ۸۶) میانگین تفاوت‌ها از نظر آماری معنادار نبوده است لیکن در مابقی ترم‌ها و در کل این تفاوت معنادار شده است ($P < 0/5$).

مطابق داده‌های جدول شماره ۲، میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان دختر در دو گروه آزاد و شاهد با یکدیگر مقایسه گردیده‌اند و در کلیه ترم‌های مورد مقایسه میانگین معدل دانشجویان گروه آزاد بیشتر از گروه شاهد بوده است اگر چه در همه این ترم‌ها اختلاف مشاهده شده

از نظر آماری معنادار نشده است (بهمن ۸۴ لغایت بهمن ۸۶) ولی در مقایسه کل، همچنین سایر ترم‌ها به‌ویژه در ۴ ترم (از ترم مهر ۸۷ لغایت بهمن ۸۸) این اختلاف معنادار شده است.

مطابق داده‌های جدول شماره ۳، میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان پسر در دو گروه آزاد و شاهد با یکدیگر مقایسه گردیده‌اند و به استثناء ترم بهمن ۸۶، در سایر ترم‌های مورد مقایسه میانگین معدل دانشجویان گروه آزاد بیشتر از گروه شاهد بوده است اگر چه در همه این ترم‌ها اختلاف مشاهده شده از نظر آماری معنادار نشده است ولی در مقایسه کل، همچنین ترم‌های مهر ۸۷، مهر ۸۸، بهمن ۸۸ و مهر ۸۹ این اختلاف معنادار شده است.

داده‌های جدول شماره ۴ نشان می‌دهد که میانگین معدل دانشجویان آزاد در همه دانشکده‌ها و مقاطع تحصیلی مورد اشاره از دانشجویان شاهد بیشتر بوده است اگر چه این اختلاف خیلی زیاد نبوده و فقط در مقاطع علوم پایه پزشکی و علوم پایه دندانپزشکی و دانشکده‌های پرستاری و بهداشت این اختلاف‌ها معنادار شده است ($P < 0/5$).

جدول شماره ۵ نشان می‌دهد که میانگین معدل دانشجویان آزاد در مقایسه با دانشجویان شاهد به تفکیک بومی / غیر بومی بودن و خوابگاهی / غیر خوابگاهی بودن مقادیر بیشتری داشته است و همه این اختلاف‌ها در سطح ۰/۰۵ معنادار شده است.

جدول شماره ۶ نشان می‌دهد که مقایسه میانگین معدل دانشجویان شاهد و ایثارگر در درون گروه خودشان به تفکیک متغیرهای بومی/غیر بومی، خوابگاهی / غیر خوابگاهی و مرد/زن مؤید بالاتر بودن مقادیر معدل دانشجویان غیر بومی، خوابگاهی و دانشجویان مرد بوده است و همه این تفاوت‌ها از نظر آماری معنادار گردیده است.

بومی، خوابگاهی و دانشجویان مرد بوده است. باین حال، هیچ‌یک از این تفاوت‌ها در سطح 0.05 از نظر آماری معنادار نگردیده است ($P > 0.05$).

جدول شماره ۷ نشان می‌دهد که مقایسه میانگین معدل دانشجویان آزاد در درون گروه خودشان به تفکیک متغیر های بومی/غیر بومی، خوابگاهی / غیر خوابگاهی و مرد/زن مؤید بالاتر بودن مقادیر معدل دانشجویان غیر

جدول شماره ۱: مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان شاهد و آزاد به تفکیک ترم تحصیلی

ترم	گروه	تعداد	میانگین (انحراف معیار)	انحراف استاندارد	P-V
بهمن ۸۴	شاهد	۷۹	۱۴.۸(۱.۶)	۰.۱۸	۰.۰۷
	آزاد	۶۴	۱۵.۳(۱.۷)	۰.۲۱	
مهر ۸۵	شاهد	۱۰۷	۱۴.۹(۱.۷)	۰.۱۶	۰.۰۵۳
	آزاد	۹۰	۱۵.۴(۱.۷)	۰.۱۸	
بهمن ۸۵	شاهد	۱۰۶	۱۵.۲(۲.۰)	۰.۱۹	۰.۵۳
	آزاد	۸۵	۱۵.۴(۱.۹)	۰.۲۰	
مهر ۸۶	شاهد	۱۱۰	۱۵.۶(۱.۸)	۰.۱۷	۰.۲۱
	آزاد	۸۴	۱۶.۳(۴.۹)	۰.۵۳	
بهمن ۸۶	شاهد		۱۵.۵(۱.۹)	۰.۲۰	۰.۲۶
	آزاد	۶۹	۱۶.۱(۴.۱)	۰.۵۳	
مهر ۸۷	شاهد	۷۷	۱۵.۰(۱.۷)	۰.۱۹	۰.۰۰۱
	آزاد	۶۴	۱۵.۹(۱.۶)	۰.۲۰	
بهمن ۸۷	شاهد	۷۲	۱۴.۸(۲.۰)	۰.۲۳	۰.۰۰۲
	آزاد	۶۰	۱۶.۵(۴.۰)	۰.۵۲	
مهر ۸۸	شاهد	۱۰۰	۱۵.۱(۱.۸)	۰.۱۸	۰.۰۰۰
	آزاد	۸۰	۱۶.۱(۱.۶)	۰.۱۸	
بهمن ۸۸	شاهد	۹۰	۱۴.۹(۱.۸)	۰.۱۹	۰.۰۰۰
	آزاد	۷۳	۱۶.۲(۱.۸)	۰.۲۱	
مهر ۸۹	شاهد	۱۲۶	۱۵.۴(۱.۶)	۰.۱۴	۰.۰۱
	آزاد	۱۰۱	۱۶.۰(۱.۶)	۰.۱۶	
کل	شاهد	۹۵۹	۱۵.۲(۱.۸)	۰/۰۰۶	۰/۰۰۰۰
	آزاد	۷۷۰	۱۵.۹۴(۲.۷)	۰/۱۰	

جدول شماره ۲: مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان دختر شاهد و آزاد به تفکیک ترم تحصیلی

P-V	انحراف استاندارد	میانگین (انحراف معیار)	تعداد	گروه	ترم
۰/۰۵۹	۰/۲۱	۱۴.۹(۱.۶)	۵۵	شاهد	بهمن ۸۴
	۰/۲۹	۱۵.۶(۱.۶)	۳۳	آزاد	
۰/۰۱۹	۰/۱۹	۱۵.۱(۱.۶)	۷۴	شاهد	مهر ۸۵
	۰/۲۱	۱۵.۸(۱.۵)	۵۱	آزاد	
۰/۰۷۶	۰/۲۳	۱۵.۶(۱.۹)	۶۹	شاهد	بهمن ۸۵
	۰/۲۹	۱۵.۷(۲.۰)	۴۸	آزاد	
۰/۰۹۹	۰/۲۱	۱۶.۰(۱.۸)	۷۳	شاهد	مهر ۸۶
	۰/۹۰	۱۷.۳(۶.۱)	۴۷	آزاد	
۰/۰۵۱	۰/۲۴	۱۵.۹(۱.۸)	۶۰	شاهد	بهمن ۸۶
	۰/۸۶	۱۷.۳(۵.۱)	۳۶	آزاد	
۰/۰۰۷	۰/۲۵	۱۵.۲(۱.۷)	۵۰	شاهد	مهر ۸۷
	۰/۲۲	۱۶.۲(۱.۳)	۳۷	آزاد	
۰/۰۰۳	۰/۲۳	۱۵.۰(۲.۲)	۴۶	شاهد	بهمن ۸۷
	۰/۲۲	۱۶.۳(۱.۳)	۳۵	آزاد	
۰/۰۰۶	۰/۲۲	۱۵.۷(۱.۶)	۵۳	شاهد	مهر ۸۸
	۰/۲۱	۱۶.۶(۱.۴)	۴۳	آزاد	
۰/۰۰۲	۰/۲۲	۱۵.۶(۱.۵)	۴۹	شاهد	بهمن ۸۸
	۰/۲۴	۱۶.۶(۱.۵)	۳۹	آزاد	
۰/۱۸	۰/۱۵	۱۵.۸(۱.۳)	۷۵	شاهد	مهر ۸۹
	۰/۱۹	۱۶.۲(۱.۵)	۶۷	آزاد	
۰/۰۰۰	۰/۰۷	۱۵.۱۸(۱.۸)	۵۹۳	شاهد	کل
	۰/۱۱	۱۵.۹۰(۲.۵)	۵۱۰	آزاد	

جدول شماره ۳: مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان پسر شاهد و آزاد به تفکیک ترم تحصیلی

P-V	انحراف استاندارد	میانگین (انحراف معیار)	تعداد	گروه	ترم
۰/۴۰	۰/۳۸	۱۴.۶(۱.۸)	۲۴	شاهد	بهمن ۸۴
	۰/۳۱	۱۵.۱(۱.۷)	۳۱	آزاد	
۰/۳۸	۰/۳۰	۱۴.۵(۱.۷)	۳۳	شاهد	مهر ۸۵
	۰/۳۰	۱۴.۸(۱.۹)	۳۹	آزاد	
۰/۳۳	۰/۳۵	۱۴.۶(۲.۱)	۳۷	شاهد	بهمن ۸۵
	۰/۲۶	۱۵.۰(۱.۶)	۳۷	آزاد	
۰/۶۸	۰/۲۵	۱۴.۷(۱.۷)	۳۷	شاهد	مهر ۸۶
	۰/۲۹	۱۴.۹(۴.۳۰)	۳۷	آزاد	
۰/۸۰	۰/۳۵	۱۴.۸(۱.۵)	۳۲	شاهد	بهمن ۸۶
	۰/۳۴	۱۴.۶(۱.۸)	۳۳	آزاد	
۰/۰۳	۰/۳۰	۱۴.۶(۲.۰)	۲۷	شاهد	مهر ۸۷
	۰/۳۶	۱۵.۶(۱.۹)	۲۷	آزاد	
۰/۰۵۷	۰/۳۰	۱۴.۴(۱.۵)	۲۶	شاهد	بهمن ۸۷
	۱/۲	۱۶.۸(۱.۸)	۲۵	آزاد	
۰/۰۰۹	۰/۲۶	۱۴.۵(۱.۸)	۴۷	شاهد	مهر ۸۸
	۰/۲۷	۱۵.۵(۱.۶)	۳۷	آزاد	
۰/۰۰۲	۱/۳۰	۱۴.۲(۱.۹)	۴۱	شاهد	بهمن ۸۸
	۰/۳۳	۱۵.۶(۱.۹)	۳۴	آزاد	
۰/۰۴	۰/۲۶	۱۴.۷(۱.۸)	۵۱	شاهد	مهر ۸۹
	۰/۳۱	۱۵.۶(۱.۸)	۳۴	آزاد	
۰/۰۰۰	۰/۰۹	۱۵.۲۴(۱.۸)	۳۶۶	شاهد	کل
	۰/۱۹	۱۶.۲(۳.۱)	۲۶۰	آزاد	

جدول شماره ۴: مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان شاهد و آزاد به تفکیک دانشکده

P-V	انحراف استاندارد	میانگین (انحراف معیار)	تعداد	گروه	Z
۰/۰۰۲	۰/۱۲	۱۴.۱(۱.۷)	۱۷۹	شاهد	پزشکی پایه
	۰/۲۷	۱۵.۰(۳.۱)	۱۳۱	آزاد	
۰/۰۶	۰/۱۹	۱۵.۰(۱.۹)	۹۶	شاهد	پزشکی بالینی
	۰/۲۵	۱۵.۷(۱.۳)	۲۷	آزاد	
۰/۰۴	۰/۲۳	۱۴.۸(۱.۵)	۴۵	شاهد	دندان (پایه)
	۱/۰	۱۶.۸(۶.۷)	۴۴	آزاد	
۰/۷۱	۰/۱۴	۱۵.۴(۱.۶)	۱۲۳	شاهد	دندان (بالینی)
	۰/۱۲	۱۵.۵(۱.۳)	۱۱۱	آزاد	
۰/۰۱	۰/۱۶	۱۵.۴(۱.۹)	۱۴۸	شاهد	پیراپزشکی
	۰/۳۰	۱۶.۱(۳.۳)	۱۲۲	آزاد	
۰/۰۰۰	۰/۱۰	۱۵.۴(۱.۵)	۱۹۹	شاهد	پرستاری
	۰/۱۱	۱۶.۱(۱.۵)	۱۹۲	آزاد	
۰/۲۸	۰/۳۴	۱۳.۷(۱.۷)	۲۵	شاهد	داروسازی
	۰/۳۶	۱۴.۲(۱.۷)	۲۳	آزاد	
۰/۰۰۸	۰/۱۵	۱۶.۱(۱.۸)	۱۴۴	شاهد	بهداشت
	۰/۱۳	۱۶.۷(۱.۵)	۱۲۰	آزاد	

جدول شماره ۵: مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان شاهد و آزاد بر حسب بومی / غیر بومی، خوابگاهی / غیر خوابگاهی

P-V	انحراف استاندارد	میانگین (انحراف معیار)	تعداد	گروه	متغیر
۰/۰۰۰	۰/۰۷	۱۵.۱(۱.۸)	۶۳۱	شاهد	بومی
	۰/۱۶	۱۵.۷(۳.۳)	۴۱۷	آزاد	
۰/۰۰۰	۰/۱۰	۱۵.۳(۱.۸)	۳۲۸	شاهد	غیر بومی
	۰/۰۹	۱۶.۱(۱.۸)	۳۵۳	آزاد	
۰/۰۰۰	۰/۱۰	۱۵.۳(۱.۸)	۳۳۳	شاهد	خوابگاهی
	۰/۰۹	۱۶.۱(۱.۸)	۳۵۵	آزاد	
۰/۰۰۰	۰/۰۷	۱۵.۱(۱.۸)	۶۲۶	شاهد	غیر خوابگاهی
	۰/۱۶	۱۵.۷(۳.۳)	۴۱۵	آزاد	

جدول شماره ۶: مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان شاهد بر حسب مرد/ زن، بومی / غیر بومی، خوابگاهی / غیر خوابگاهی

P-V	انحراف استاندارد	میانگین (انحراف معیار)	تعداد	متغیر
۰/۲۱	۰/۰۷	۱۵.۱(۱.۸)	۶۳۱	بومی
	۰/۱۰	۱۵.۳(۱.۸)	۳۲۸	غیر بومی
۰/۱۴	۰/۱۰	۱۵.۳(۱.۸)	۳۳۳	خوابگاهی
	۰/۰۷	۱۵.۱(۱.۸)	۶۲۶	غیر خوابگاهی
۰/۵۸	۰.۱۹	۳.۱(۱۶.۲)	۲۶۰	مرد
	۰.۱۱	۲.۵ (۱۵.۹۰)	۵۱۰	زن

جدول شماره ۷: مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان آزاد بر حسب مرد/ زن، بومی/ غیر بومی، خوابگاهی / غیر خوابگاهی

متغیر	تعداد	میانگین (انحراف معیار)	انحراف استاندارد	P-V
بومی	۴۱۷	۱۵.۷(۳.۳)	۰/۱۶	۰/۰۹
غیربومی	۳۵۳	۱۶.۱(۱.۸)	۰/۰۹	
خوابگاهی	۳۵۵	۱۶.۱(۱.۸)	۰/۰۹	۰/۰۹
غیر خوابگاهی	۴۱۵	۱۵.۷(۳.۳)	۰/۱۶	
مرد	۳۶۶	۱۵.۲۴(۱.۸)	۰/۰۹	۰/۰۶
زن	۵۹۳	۱۵.۱۸ (۱.۸)	۰/۰۷	
متغیر	تعداد	میانگین (انحراف معیار)	انحراف استاندارد	P-V

بحث :

بهمن ۸۶، در سایر ترم‌های مورد مقایسه میانگین معدل دانشجویان گروه آزاد بیشتر از گروه شاهد بوده و در مقایسه کل، همچنین ترم های مهر ۸۷، مهر ۸۸، بهمن ۸۸ و مهر ۸۹ این اختلاف معنادار شده است.

مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان شاهد و آزاد به تفکیک دانشکده نشان داد میانگین معدل دانشجویان آزاد در همه دانشکده‌ها و مقاطع تحصیلی مورد اشاره از دانشجویان شاهد بیشتر بوده است و در مقاطع علوم پایه پزشکی و علوم پایه دندانپزشکی و دانشکده‌های پرستاری و بهداشت این اختلاف‌ها معنادار شده است.

مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان شاهد و آزاد بر حسب بومی/ غیر بومی، خوابگاهی / غیر خوابگاهی بودن نشان داد میانگین معدل دانشجویان آزاد در مقایسه با دانشجویان شاهد به تفکیک بومی / غیر بومی بودن و خوابگاهی / غیر خوابگاهی بودن مقادیر بیشتری داشته است و همه این اختلاف‌ها در سطح ۰/۰۵ معنادار شده است.

مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان شاهد بر حسب مرد/ زن، بومی/ غیر بومی، خوابگاهی / غیر خوابگاهی نشان داد مقایسه میانگین معدل دانشجویان شاهد و ایتارگر در درون گروه خودشان به تفکیک متغیر های بومی/غیر بومی،

ارتقای کیفیت آموزشی و نهایتاً در اصلاح و بهبود کارایی مسئولین مربوطه تاثیر به سزایی دارد. توجه به این امر چیزی است که در تمام دنیا در رأس برنامه‌های توسعه آموزشی قرار می‌گیرد. این پژوهش با هدف بررسی روند پنج ساله وضعیت تحصیلی دانشجویان شاهد و ایتارگر دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد و مقایسه آن با دانشجویان غیر شاهد دانشگاه انجام شد.

مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان شاهد و آزاد به تفکیک ترم تحصیلی نشان داد در همه ترم های تحصیلی دانشجویان آزاد دارای میانگین معدل بیشتر از دانشجویان شاهد بوده اند و این تفاوت از مهر ۸۷ معنادار شده است.

مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان دختر شاهد و آزاد به تفکیک ترم تحصیلی نشان داد میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان دختر گروه آزاد در کلیه ترم‌های مورد مقایسه بیشتر از گروه شاهد بوده است و در مقایسه کل، همچنین در ۴ ترم (از ترم مهر ۸۷ لغایت بهمن ۸۸) این اختلاف معنادار شده است.

مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان پسر شاهد و آزاد به تفکیک ترم تحصیلی نشان داد به استثناء ترم

فقدان پدر و عملکرد تحصیلی دانشجویان و آثار مخرب غیبت و فقدان پدر بر عملکرد تحصیلی مورد تأیید قرار گرفته است.

از این منظر برای یافتن علل افت تحصیلی باید عوامل مختلفی را مورد توجه قرار داد. مشکلات اقتصادی، یکی دیگر از عوامل مربوط به پیشرفت تحصیلی بوده است. نتایج نشان می‌دهد، افراد دارای مشکلات بیش‌تر نسبت به افرادی که دارای مشکلات اقتصادی کم‌تری بوده‌اند پیشرفت تحصیلی کم‌تری داشته‌اند که این امر در مورد میزان درآمد و رابطه‌ی آن با پیشرفت تحصیلی نیز قابل مشاهده بوده است. هم‌چنین دانشجویان شاغل و دانشجویانی که درآمد خانوار آن‌ها کم‌تر بوده است، مشکلات اقتصادی بیش‌تری داشته‌اند. بنابراین، عوامل اقتصادی (میزان درآمد، مشکلات اقتصادی و اشتغال به کار) با پیشرفت تحصیلی رابطه داشته و با نتایج تحقیق (رحیمی پردنجان‌ی ۱۳۹۰) و شریفیان (۱۳۷۳) هم‌خوانی دارد. مطلبی آذر و همکاران در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مسائلی از قبیل تکمیل کادر هیئت علمی دانشکده، ایجاد فضای فیزیکی مناسب و تمرکز بخش‌های آموزشی در یک محل موجب روند رو به رشد وضعیت تحصیلی دانشجویان خواهد شد (۷). هم‌چنین در پژوهشی دیگر به این نتیجه دست یافت که وضعیت تحصیلی دانشجویان دوره بالینی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل از سال ۷۷ تا ۸۱ روند رو به رشدی داشته است (۲).

رفعتی و همکاران نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که پیشرفت تحصیلی دانشجویان متأثر از وضعیت روانی آن‌ها است، لذا ضروری است مراکز مشاوره دانشگاه تمرکز بیشتری بر روی مسائل روانی دانشجویان (به‌خصوص دانشجویان شاهد) داشته باشند (۸). پژوهش دیگر نشان داد وابستگی به اینترنت می‌تواند وضعیت تحصیلی دانشجویان را دچار تزلزل نماید و سبب کاهش معدل و افت تحصیلی آنها گردد؛ بنابراین تلاش جهت جلوگیری از هدر رفتن فرصت‌های مفید دانشجویان ضروری است (۶). پژوهش دیگری نیز نشان داد وضعیت سلامت عمومی با عزت نفس دانشجویان مرتبط

خوابگاهی / غیر خوابگاهی و مرد/زن مؤید بالاتر بودن مقادیر معدل دانشجویان غیر بومی، خوابگاهی و دانشجویان مرد بوده است و همه این تفاوت‌ها از نظر آماری معنادار گردیده است.

مقایسه میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان آزاد بر حسب مرد/ زن، بومی / غیر بومی، خوابگاهی / غیر خوابگاهی نشان داد مقایسه میانگین معدل دانشجویان آزاد در درون گروه خودشان به تفکیک متغیرهای بومی/غیر بومی، خوابگاهی / غیر خوابگاهی و مرد/زن مؤید بالاتر بودن مقادیر معدل دانشجویان غیر بومی، خوابگاهی و دانشجویان مرد بوده است. با این حال، هیچ‌یک از این تفاوت‌ها از نظر آماری معنادار نگردیده است.

پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهند عوامل مختلفی می‌توانند بر روی وضعیت تحصیلی و افت تحصیلی دانشجویان مؤثر باشند. افت تحصیلی دانشجویان همواره به‌عنوان یکی از عمده‌ترین چالش‌های نظام‌های آموزشی مطرح بوده است.

بعضی پژوهش‌ها آن را ناشی از عوامل فرهنگی و برخی دیگر، ناشی از عوامل اقتصادی اجتماعی خانواده‌ها دانسته‌اند تعدادی از پژوهش‌ها، عوامل محیط آموزشی را از عوامل مهم افت تحصیلی برشمرده‌اند و پژوهش‌هایی نیز، علل را در خود دانشجویان جستجو کرده و عامل مهم و اساسی را عوامل فردی دانسته‌اند. عوامل مختلفی می‌تواند به افت تحصیلی منجر شود از جمله اعتیاد به مواد مخدر، عوامل شخصیتی، انگیزه و علاقه، احساس رضایتمندی، احساس تنهایی، انتظار موفقیت و شرایط خانواده (۶).

گرگوری، در مقاله خود پس از بررسی، بر تأثیر منفی فقدان پدر در عملکرد تحصیلی فرزندان تأکید کرده است. ساتن اسمیت، روزنبری و لاندی ۴ در تحقیقی تحت عنوان « اثرات مخرب غیبت پدر بر خانواده و فرزندان نمرات آزمون ورودی به دانشگاه‌های آمریکا را در دو گروه از دانشجویان دختر و پسر که پدرانشان برای دو سال یا بیشتر بنا به دلایلی غیبت داشتند، مورد مقایسه قرار دادند که در کل، ارتباط میان

راهکارهای رفع این مشکل بزرگ به بحث و تبادل نظر بپردازد؛ و نیز با تدارک کارگاه- های آموزشی و تهیه بروشورها و کتابچه‌های آموزشی برای خانواده‌های آنها در زمینه چگونگی مقابله با افت تحصیلی فرزندان شاهد و ایثارگر و کاهش آن، در جهت ارتقای هرچه بیشتر آموزش آنها اقدام نماید.

همچنین ستاد شاهد و ایثارگر، میتواند از طریق برگزاری جلساتی با مشارکت و همکاری اساتید، تعدادی از فرزندان شاهد که افت تحصیلی را تجربه نمودند به عنوان نماینده فرزندان شاهد، مسئولان دانشگاه‌ها، متخصصان برنامه‌ریزی آموزشی و درسی و کلیه کسانی که به نحوی در امر تحصیلی و آموزشی فرزندان شاهد مشارکت داشته و ذینفع هستند، راهکارهای عملی برای این معضل تدارک ببینند.

نتیجه‌گیری

ارتقای کیفیت آموزشی و نهایتاً در اصلاح و بهبود کارایی مسئولین مربوطه تاثیر به سزایی دارد. توجه به این امر چیزی است که در تمام دنیا در رأس برنامه‌های توسعه آموزشی قرار می‌گیرد. این پژوهش با هدف بررسی روند پنج ساله وضعیت تحصیلی دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد و مقایسه آن با دانشجویان غیر شاهد دانشگاه انجام شد. مطالعه روند معدل دانشجویان شاهد در طول پنج سال (۱۰ ترم تحصیلی) نشان داد که از نظر آماری ارتقاء معناداری یافته است به طوری که از ۱۴/۶۸ در سال ۸۴ به ۱۵/۴۴ در سال ۸۹ رسیده است. میانگین معدل کل دانشجویان غیر شاهد ۱۵/۹۴ در مقایسه با معدل دانشجویان شاهد ۱۵/۲۰ مقداری بیشتر بود ($P < 0/5$)؛ لیکن مقایسه نقطه به نقطه معدل ۱۰ ترم تحصیلی دانشجویان دو گروه نشان داد که در ۵ ترم هیچ‌گونه تفاوت معنادار آماری بین میانگین معدل آنها وجود ندارد و در بقیه ترم‌های تحصیلی تفاوت در حد متوسط ۰/۵ معدل بوده است. مقایسه میانگین‌ها بر حسب جنسیت در دو گروه نیز نتایج مشابه مقادیر قبلی را داشته است.

است، هرچند که وضعیت تحصیلی دانشجویان با سطح سلامت و عزت نفس آنها همبستگی ندارد. پژوهش زارع نشان داد وضعیت تحصیلی دانشجویان تحت تاثیر عوامل دیگر و اثرات تعاملی آنها باشد (۹).

در پژوهشی که با هدف بررسی ارتباط بین آگاهی از راهبردهای مطالعه و وضعیت تحصیلی دانشجویان انجام شد نشان داد آگاهی از راهبردهای مطالعه می‌تواند فراگیرنده را در دروس مختلف اثربخش و کارآمدتر سازد. با توجه به اینکه دانش و آگاهی فراشناختی هم در محیط خانواده و هم در مراکز آموزشی (در همه سطوح) قابل آموختن و فراگیری هستند نهادهای آموزشی و فرهنگی کشور باید برنامه‌ریزی دقیق و منسجمی در این راستا داشته باشند (۱۰).

پژوهشی دیگر نشان داد دانشجویانی که معدل تحصیلی بالایی داشتند از مهارت‌های مطالعه بهتری برخوردار بودند. این پژوهش آموزش و مداخله برای افزایش مهارت‌های مطالعه دانشجویان به شکل تدریس کارگاهی و یا واحد درسی در ابتدای ورود به دانشگاه توصیه کرد (۱۱).

با توجه به نتایج پژوهش و همچنین بررسی پژوهش‌های مشابه رهکارهای زیر پیشنهاد می‌شود:

بهره‌گیری و کمک گرفتن از مشاوره روانی، تحصیلی؛ برگزاری کارگاه‌های آموزشی جهت آموزش برنامه‌ریزی؛ آموزش شیوه‌های مطالعه و یادگیری؛ ایجاد و در نظر گرفتن فضای روانی مناسب در خوابگاه‌ها در طول امتحان؛

ارائه ترم بندی ویژه دانشجویانی که در واحدهای ترم‌های گذشته مردود شده‌اند یا در ترم‌های گذشته مشروطی داشته‌اند؛ ارائه روش‌های نوین آموزشی توسط اساتید دانشگاه. همچنین پیشنهاد میشود بنیاد شهید و امور ایثارگران، با برقراری ارتباطی متقابل و تنگاتنگ با مراکز متولی امر آموزش فرزندان شاهد، نتایج حاصل از تحقیقات انجام شده در زمینه افت تحصیلی فرزندان شاهد را در اختیار آنها قرار دهد و با تشکیل تیمی از متخصصین دانشگاهی و تربیتی، در زمینه

فاصله، می‌توان گفت که از نظر ملاک‌ها و معیارهای آموزشی تفاوت یاد شده قابل توجه نمی‌باشد و روز به روز این تفاوت‌ها به سمت کم شدن پیش می‌رود.

سرانجام مهم‌ترین نکته‌ای که می‌توان از تحلیل یافته‌های تحقیق به دست آورد این است که فاصله معدل دانشجویان دو گروه در حد ۰/۵ معدل بوده و علیرغم معنادار بودن آماری این

References

- 1- Motlagh M.E, Hussein Elhampour, Shakurnia A. *Factors Affecting Students' Academic Failure in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences in 2005*. Iranian Journal of Medical Education. 2008; 8(1): 91-99.(Persian)
- 2- Motaleb Nejad M, Bijani A, Isapour R, Ghanbari M. *Educational status of dental students at clinical course in Babol Medical University attended during 1993-96*. Journal of Babol University of Medical Sciences. 2003; 5(5): 7-13. (Persian)
- 3- Sadeghi M , Bagherian A. *Dentistry Students' Educational Status in Iranian Medical Universities: Faculty Viewpoints*. Iranian Journal of Medical Education. 2013; 12(10): 721-30. (Persian)
- 4- Sharynzhad AA. *Culture, Science and technologies*. Tehran: Amir Kabir Publications.1392.
- 5- Sharifian A. *Factors Effecting Educational Progress of the Shahed University Students*. Journal of Social Sciences . 2002; 8(15.16): 200-29. (Persian)
- 6- Ashtyani S.C, Shamsi M, Mohammadbeygi A. *Frequency of educational decline and some effective factors of student's opinion in Arak University of Medical Sciences, 2009*. Arak medical university journal. 2010; 12(4): 24-33. (Persian)
- 7- Motallebnejad M, Haji Ahmadi M, Mortazavi Moghaddam V. *A Study on Educational Status of Dental Students at Clinical Courses in Babol University of Medical Sciences during 1998-2002*. Journal of Babol University of Medical Sciences. 2010; 12(2): 46-51. (Persian)
- 8- Rafatei F., Shafiei N., Sharif F., Ahmadi J. *The Effect of Psychological Status of Students on Their Academic Progress*. Bimonthly Journal of Shahid Sadoughi university of Medical sciences and Health Services. 2003 ; 11(3):80-86. (Persian)
- 9- Zare N., Danesh Pazhouh F., Amini Marzieh, Razeghi M., falahzadeh M.H. . *The Relationship Between Self-esteem, General Health and Academic Achievement in Students of Shiraz University of Medical Sciences* .Iranian Journal of Medical Education. 2007; 7 (1) : 59 - 67(Persian)
- 10-Javadi M, Keyvanara M., Yaghoubi MARYAM, Hassanzadeh A., Ebadi Z.. *The Relationship Between Metacognitive Awareness of Reading Strategies and Students' Academic Status in Isfahan University of Medical Sciences*.Iranian Journal of Medical Education. 2010; 10 (3): 246 -54. (Persian)
- 11-Badeleh M.T, Hosseini S.A, Charkazi A, Jafari S.Y, Bakhsha F. *The Relationship Between Students' Study Skills and Academic Achievement*. Iranian Journal of Medical Education. 2013 ; 13(1): 66 -71.(Persian)

Evaluation of Educational Status of Martyr and Veteran Students in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences (2005-2010)

Lotfi M.H (MD, PhD)¹, Vatani Sotode J (MD)², Heydari M.R (BSc)³

¹ MD, PhD, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

² MD, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

³ BSc, Deputy for Education, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

Received: 21 Jun 2015

Accepted: 7 Jan 2017

Abstract

Introduction: Evaluation of the educational system and awareness of strengths, weaknesses and shortcomings in the educational process is important for deputies for research. Martyrs' and Veterans' family members are entitled to continue their education in Iranian universities using their own quota. This study aims to evaluate educational status of martyr and veteran students (MVS) enrolled in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences from 2005-2010.

Methods: This study undertook on 959 students who enrolled using the veteran and martyr quota. 770 non-martyr students who enrolled in Yazd Shahid Sadoughi University of Medical Sciences were compared to them. A Cross-sectional study compared the two groups. They were matched for gender and field of study. Demographics and information of students, were extracted from the registrar database (SAMA) and student records from martyr and veteran students database..

Result: Over the period of five years, the students progressed significantly, of their GPA raised from 14.7/20 in 2005 to 15.4/20 in year 2010. The average GPA of non-martyr students 15.9 ±2/7. significantly more than MVS 0.2±1/86. p<0.05). However comparing the point-to-point GPA in the two groups revealed that In the fifth semester, there was only 0.5/20 marks difference between their mean average (p<0.05). The same difference was observed in both sexes.

Conclusion: On average, GPA of MVS are 0.5/20 grade less than other students. With further support and coaching this difference may disappear soon.

Keywords: Students , Medical sciences, Martyr and Veteran , Evaluation, Education, Yazd

This paper should be cited as:

Lotfi M.H, Vatani Sotode J, Heydari M.R . *Evaluation of Educational Status of Martyr and Veteran Students in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences (2005-2010)*. J Med Edu Dev; 11(3): 233-46.

* **Corresponding Author:** Tel: +989179828246 , Email: shahid.yazd@gmail.com